

1988, 11. ledna – Sdělení VONS č. 719 „Policejní perzekuce a trestní stíhání Miloslava Marečka“ o fyzickém týrání Miloslava Marečka příslušníky SNB, jeho násilné internaci v protialkoholní záchytné stanici a zahájení jeho trestního stíhání pro trestný čin útoku na veřejného činitele.¹

Miloslav Mareček, nar. 21. 9. 1954, bytem Kyjov, Za humny 3218, okres Hodonín, dělník v Moravii Kyjov, popisuje události ze dne 22.–23. 9. 1987 zhruba následovně:

Dne 22. 9. po poledni byl probuzen matkou (měl v tu dobu řádnou dovolenou a již čtvrtý den odpočíval na lůžku kvůli chřipkovým příznakům včetně mírné horečky –38°C), že s ním chtějí mluvit „četníci“. Když vyšel v domácím oblečení a naboso v papučích před dům, byl dvěma muži v civilu, kteří se nelegitimovali ani mu neposkytli žádné zákonné vysvětlení, vyzván, že s nimi má okamžitě jít ohledně případu vraždy. Když odmítl, byl násilím vtažen do policejního auta, zde udeřen pěstí do obličeje a odvezen na okrsek VB v Kyjově. Tam mu bylo sděleno, že mu mají být sejmuty otisky prstů v souvislosti s vraždou v obci Hovorany – a to s odůvodněním, že v rámci pátrací akce bylo již sejmuto na pět tisíc daktyloskopických otisků v celém širokém okolí. M. Mareček s celou procedurou v zásadě nesouhlasil [sic], trval však na tom, aby s ním byl napřed sepsán protokol o průběhu a okolnostech jeho zadržení. Nejprve příslušníci SNB požadovali, aby se sejmutí otisků podrobil bezpodmínečně, mj. pod pohrůzkou, že jinak bude hospitalizován na psychiatrii – skutečně se dostavil též údajný psychiatr, který po krátkém pohovoru s M. Marečkem bez komentáře odešel.

Poté byl s M. Marečkem sepisován protokol, když se však pokusil uvést, že byl v autě udeřen, příslušník SNB ho znovu několikrát udeřil pěstí do obličeje a páčil mu o hranu stolu levou ruku. Pak byl sanitkou odvezen na protialkoholní záchytnou stanici ve Veselí n. Moravou, odkud byl následujícího dne dopraven na oddělení

SNB v Hodoníně: tam mu sejmuli otisky prstů, opět mu vyhrožovali a nakonec ho odvezli domů. Ihned po propuštění vyhledal lékařské ošetření, přičemž léčení poraněného lokte levé ruky si vyžádalo dvanáctidenní pracovní neschopnost.

Oficiální verze událostí, obsažená v usnesení mjr. L. Odehnala, vyšetřovatele inspekce náčelníka KS SNB Brno, a JUDr. Milana Zlatohlávka, vyšetřovatele Okresní prokuratury Hodonín, se v místních i časových údajích vcelku s líčením M. Marečka shoduje, jednoznačně však popírá údery pěstí do obličeje a též zranění ruky a snaží přičíst na vrub „použití mírnějších donucovacích prostředků“ (§ 23/1 zákona o SNB – toto ustanovení zahrnuje prakticky všechny násilné prostředky s výjimkou použití střelné zbraně) při předvádění, přičemž se záměrně neuvádí, zda příslušníci SNB pokračovali v používání těchto donucovacích prostředků i na okrsku VB v Kyjově. Navíc se v těchto usneseních tvrdí, že M. Mareček při předvádění i na okrsku slovně napadal příslušníky SNB, a někteří z nich jsou výslovně identifikováni: předvádějící pprap. Hajný a pprap. Slováček, dále npor. Salajka, npor. Košťál a npor. Procházka.²

M. Mareček si 21. 10. 1987 podal stížnost k Vojenské obvodové prokuratuře v Brně, kterou náměstek vojenského obvodového prokurátora plk. Arnošt Příkryl 22. 10. 1987 postoupil k vyřízení inspekci náčelníka KS SNB Brno.³ Dne 29. 10. 1987 zahájil vyšetřovatel Okresní prokuratury v Hodoníně JUDr. Milan Zlatohlávek proti M. Marečkovi trestní stíhání pro trestný čin útoku na veřejného činitele (§ 156 odst. 2 tr. z. – trestní sazba do jednoho roku odnětí svobody).⁴ Dne 12. 12. 1987 odložil vyšetřovatel inspekce náčelníka KS SNB Brno stížnost M. Marečka jako nedůvodnou⁵ a 18. 12. 1987 zamítl vyšetřovatel Okresní prokuratury v Hodoníně jeho návrh na doplnění vyšetřování výsledkem dalších svědků (údajného psychiatra, personálu protialkoholní stanice apod.), protože je prý jeho trestná činnost dostatečně prokázána již vyslechnutými (a ve věci přímo zúčastněnými) příslušníky SNB.⁶

M. Mareček byl zbit, týrán a poraněn. Možná by se spokojil s pouhou omluvou, jenže namísto omluvy a odškodnění mu navíc k utrpené újmě hrozí ještě vězení.

I kdyby byla policejní verze celé události doslova a do písmene pravdivá, zahrnuje celou řadu nezákonných činů, zpochybňujících skutečnost, že příslušníci SNB při svém jednání požívali zákonné ochrany veřejných činitelů. V civilu oblečení pprap. Hajný a pprap. Slováček se prý M. Marečkovi představili jako příslušníci VB – tedy se zřejmě nelegitimovali, usnesení vyšetřovatele inspekce náčelníka KS SNB Brno, který se snaží dovodit regulérnost postupu příslušníků VB, popisuje počátek události následovně: „... vyzvali M. Marečka k podání vysvětlení ... a současně k sejmutí daktyloskopických otisků. Protože jmenovaný odmítl, byl ve smyslu § 19/7 zákona o SNB předveden za použití mírnějších donucovacích prostředků ve smyslu § 32/1 cit. zákona, neboť bylo nutné překonat jeho odpor směřující ke zmaření tohoto zákroku.“⁷ V usnesení okresního prokurátora o zahájení trestního stíhání se však v rozporu s tím uvádí, že „příslušníci SNB přijeli předvést M. Marečka“, což je navíc v rozporu se zákonem o SNB, podle něhož má být občan k podání vysvětlení předvolán a předvedení je jednou z přípustných sankcí pouze v situaci, kdy takové předvolání bezdůvodně odmítne. Dále je třeba uvést, že cílem „mírnějších donucovacích prostředků“ je přinutit postiženého, aby něco konal nebo strpěl, a to zpravidla působením fyzické bolesti – o níž v daném případě nemůže být pochyb, neboť došlo i ke zranění s delší pracovní neschopností. M. Mareček je však žalován pro úmyslný trestný čin slovního útoku na veřejného činitele. Za okolností bolestného vynucování je právně neudržitelné označovat jednání údajného pachatele za dobrovolné, či dokonce záměrné: jestliže sténá, volá o pomoc či nadává trýznitelům, jde jen o spontánní reakce, vynucené tvrdým zákrokem.

Případ M. Marečka je typickým příkladem jednoho ze stovek či tisíců obdobných trestních stíhání v posledních letech. Posloupnost událostí ukazuje, že zde nejde o to, aby byl M. Mareček potrestán za své výroky na adresu příslušníků VB, provádějících zákrok, ale od odvedení pozornosti od jejich nezákonného a trestného postupu při tomto zákroku a o odplatu za to, že M. Mareček se odvážil na jejich jednání si stěžovat. Trestní stíhání proti němu bylo totiž zahájeno až pět týdnů po událostech a více než týden po oficiální

stížnosti M. Marečka na postup SNB. To, oč ve skutečnosti běží, je všemocnost a nedotknutelnost policie, do značné míry zajišťovaná již zákonem a ještě více obhajovaná v praxi. Každý, kdo se odváží kritizovat její postupy a vzepřít se její svévoli, může se stát nejen faktickým štvancem, ale také přestupníkem zákona. S touto situací, která znevažuje právo a ohrožuje společnost, je nejvyšší čas skoncovat.

Informace o Chartě 77, r. 11, 1988, č. 2, s. 7–9.

POZNÁMKY

- ¹ K případu Miloslava Marečka viz dále sdělení VONS č. 747 a 761, dokumenty č. 750 a 764.
- ² Usnesení vyšetřovatele inspekce náčelníka Krajské správy SNB Brno mjr. L. Odehnala z 12. 12. 1987 o odložení stížnosti M. Marečka z 21. 10. 1987 na násilné jednání příslušníků SNB jako nedůvodné a usnesení vyšetřovatele oblastního oddělení vyšetřování Okresní prokuratury v Hodoníně pro okresy Břeclav, Hodonín, Uherské Hradiště JUDr. Milana Zlatohlávka z 29. 10. 1987 o zahájení trestního stíhání M. Marečka pro trestný čin útoku na veřejného činitele jsou uložena in: LP, Sb. VONS, inv. č. 207, sign. I/1 a 2, kart. 35.
- ³ Viz sdělení náměstka vojenského obvodového prokurátora Arnošta Příkryla M. Marečkovi z 22. 10. 1987 uložené in: tamtéž, sign. I/1, kart. 35.
- ⁴ Viz výše citované usnesení vyšetřovatele Okresní prokuratury v Hodoníně, oblastní oddělení vyšetřování pro okresy Břeclav, Hodonín a Uherské Hradiště JUDr. Milana Zlatohlávka z 29. 10. 1987 uložené in: tamtéž, sign. I/2, kart. 35.
- ⁵ Usnesení vyšetřovatele inspekce náčelníka Krajské správy SNB Brno mjr. L. Odehnala z 12. 12. 1987 viz in: tamtéž, sign. I/1, kart. 35.
- ⁶ Usnesení vyšetřovatele Okresní prokuratury v Hodoníně pro okresy Břeclav, Hodonín, Uherské Hradiště JUDr. Milana Zlatohlávka o zamítnutí návrhu M. Marečka je uloženo in: tamtéž, sign. I/3, kart. 35.
- ⁷ Celá citace zní: „Vyzvali M. Marečka k podání vysvětlení ke skutečným důležitým pro objasnění vraždy A. Kopečkové a současně ke sejmutí daktyloskopickým otisků. Protože jmenovaný odmítl, byl ve smyslu § 19/7 cit. zákona předveden za použití mírnějších donucovacích prostředků ve smyslu § 32/1 cit. zákona, neboť bylo nutné překonat jeho odpor směřující ke zmaření tohoto zákroku, byl uchopen za paže a přes odpor [vsazen] do služebního vozidla. Na OO VB Kyjov

dále odmítal se podrobit daktyloskopování a pokračoval ve slovních urážkách příslušníků, v nichž započal již před bydlištěm.“ Usnesení vyšetřovatele inspekce náčelníka Krajské správy SNB Brno L. Odehnala z 12. 12. 1987 viz in: tamtéž, sign. I/1, kart. 35.